

MAGYARÁG

1938. Október 7

VII. No. 278

2 lei

Tulajdonos: „Frima” S. A. bejegy. la Trib.
Bihar Fsoc. 1798—1938

Felelős kiadó:
Üzv. PÁSZTOR EDENE

Alapította: PÁSZTOR EDE

Felelős szerkesztő:
Dr. Zoltán Jenő

Bejegyezve: Tribunalul Bihar Dos. No. 810—1938. Ordonanța No. 15—1933. — Szerkesztőség és kiadóhivatal: Oradea—Nagyvárad, P. M. Viteazul 4

A magyar kormány újabb jegyzékében Komáromot jelölte meg a cseh-magyar tárgyalások helyéül

Budapest, okt. 4. A magyar kormány hétfőn újabb jegyzékét juttatott el a cseh kormányhoz. A jegyzékben foglaltak teljesítésére október 6-ika délután 4 óráját tűzték ki.

A jegyzék hangsúlyozza, hogy a magyar kormány békés szellemben akarja a tárgyalásokat lefolytatni, de ehhez haladéktalanul szükség van a gyors rendezésre. Ezért a jegyzékben a magyar kormány követeli:

1. A magyar politikai foglyok azonnali szabadonbocsátását.
2. A magyar nemzetiségű katonák hazaengedését.
3. Helyi rendfenntartó magyar nemzeti osztagok felállítását.
4. Két határváros jelképes megszállását a magyar hadsereg részéről és a cseh-magyar tárgyalások azonnali megkezdését.

A tárgyalások színhelyéül a magyar jegyzék Komáromot ajánlja.

Megalakult az új Sirovy kormány

Prága, okt. 5. Az új cseh kormány megalakult. Az új kormány feje továbbra is Sirovy tábornok.

Az új Sirovy-kormány tagjai a következők:

Miniszterelnök és nemzetvédelmi miniszter: Sirovy.

Szlovákia minisztere: Szokol.

Kárpátalja minisztere: Párkány.

Külgyminiszter: Chvalkovszky, volt római követ.

Igazságügyminiszter és törvény-egységesítési miniszter: Fajnor.

Vasut és postaügyi miniszter: Kadias tábornok.

Társadalomvédelmi miniszter: Zenkl.

Közülatásügyi miniszter: Bukovszky.

Belügyminiszter: Czerny.

Pénzügyminiszter: Kallfuss.

Hivatalos közlemény szerint az új kormány munkás és alkotó kabinét, amely az államot az új körülmények között, új alapokra helyezi és új külpolitikai irányt keres.

Lemondott Csermák szlovák miniszter.

Prága, okt. 4. Német forrás szerint Csermák miniszter, aki a Sirovy-kormányban a szlovák néppártot képviseli, ultimátumszerű felhívást intézett a kormányhoz, hogy szervezzék át a szlovákok önkormányzatát és szlovákokat állítsanak a vezető pozíciókra, ellenkező esetben kénytelen volna le-

mondani. Varsói jelentés szerint ez az ultimátum kedden délután 12 órakor le is jár.

Csermák kedd délután beje-

lentette lemondását és nyilatkozatában kijelentette, hogy a kormány nem teljesítette a szlovák néppárt kívánságát.

Befejezte az angol alsóház a külügyi vitát

London, okt. 5. Az angol alsóház kedden folytatta a külügyi vitát. A vitát Inskup védőerő miniszter zárta le. Inskup kijelentette, hogy noha a formális garancia-szerződés még nem lépett életbe, Anglia a

maga részéről máris hatályban levőre tekint a csehszlovák állam határainak garántálását.

Az alsóház szerdán szavaz a bizalmi indítvány felett.

Befejezte a külpolitikai vitát a felsőház is.

A kommunisták Daladier ellen szavaztak a francia képviselőházban

Páris, okt. 5. A francia képviselőház kedd éjszakai ülésén folytatta a pénzügyi felhatalmazás javaslatának tárgyalását. A kormány ugyanis a pénzügyi felhatalmazás megőrzés szabtatását kérte november 15-ig.

Reggel félhatkor került sor a szavazásra.

A pénzügyi felhatalmazást a képviselőház 335 szavazattal 48 ellenében elfogadta.

A javaslat mellett szavaztak a radikálisok, a szociáldemokraták egy része és a köztársasági középpártok.

A kommunisták nyílt ellenzékbe mentek át és a javaslat ellen szavaztak.

157 szociáldemokrata képviselő és 25 szélső jobboldali Képvi-

selő tartózkodott a szavazástól.

A szavazás után Daladier felszólalt és kijelentette, hogy a kormánya felhatalmazást sem valutakorlátozásra, sem a pénz aláértékelésére nem fogja felhasználni.

Felosztatják a francia parlamentet

A szavazás eredménye teljesen új politikai helyzetet teremtett. A Daladier-kormány, amely a népfront jegyében alakult meg, a közép- és jobbpártok támogatásával kapott többséget, a népfronti pártok közül pedig a kommunisták nyílt ellenzékbe mentek át, a szociáldemokraták pedig egyelőre tartózkodó álláspontot foglaltak el.

A szenátus szerdai ülése után Daladier Lebrun köztársasági elnöknel kihallgatásor jelenik meg és a politikai helyzet felülvizsgálását fogja kérni.

Politikai körökben számoltak a parlament feloszlatásával és az új választások kiírásával,

hogy a francia nép mondjon ítéletet Daladier politikája felett.

London, okt. 4. A Daily Telegraph értesülése szerint Németország 15 évre szóló meg nem támadási szerződést ajánlott Litvániának, azzal a feltétellel, hogy a Harmadik Birodalom vazallus államává váljon. A meg nem támadási szerződés főbb feltételei:

1. Litvánia mondja fel Szovjetországgal való együttműködését és Németországgal valósítson meg szoros együttműködést.

2. Litvánia mondja fel Angliával kötött kereskedelmi szerződését. Litvánia minden agrár-termékét Németország veszi át ipari cikkek ellenében.

A Szovjet visszaköveteli Lengyelországtól a fehér oroszokat?

London, okt. 4. A Daily Telegraph úgy értesül, hogy Oroszország szudéta-német és lengyel mintára légiókat akar szervezni a fehér oroszok által lakott és Oroszországtól elszakított volhiniai kerületek lakóiból. Oroszország követeli, hogy Szovjetországnak adják át a fehér oroszok által lakott lengyel területeket.

A Daily Telegraph szerint a berlini lengyel nagykövet tegnap érdeklődött a külügyi hivatalban, milyen álláspontot foglal el Németország egy esetleges Lengyelország ellen irányuló támadás esetén. A külügy miniszter helyettese közölte a lengyel nagykövettel, hogy e kérdésben előbb Ribbentropp külügyminiszterrel kell tanácskozni és csak azután adhat választ. Ugyancsak a Daily Telegraph írja, hogy Hitleren rendkívül ingerült hangulat lett urrá, amikor hírül vette az orosz követelést.

Mai számunk 8 oldal, 2 lei

A minisztérium ellenőrzi a céhek vezetőinek névsorát

Lapunkban állandóan napirenden tartjuk az új szakszervezeti törvényjavaslat problémáját. A „Timpul” hasábjain Grigorie Trarcu Jasi volt munkaügyi miniszter a jelenleg még érvényben levő szindikátusi törvény szerzője az alábbi cikket írja:

„A probléma, amely élénken foglalkoztatja munkásköreinket a szakszervezetek megszűntetésére irányuló törvényjavaslat. Nem tudom, mi az új fel fogás. Tudom azonban, hogy a javaslat készen van.

Nagyvárada tegnap megérkezett a törvénytervezet egy példánya. A már ismertetett részleteken kívül a tervezetből az alábbi újabb részleteket közöljük.

Román állampolgárság, becsület, képesség, nemzeti érzelm.

Az alkalmazotti céhekben csak alkalmazottak, az ipari céhekben csak iparosok lehetnek. Az alapító tagok száma semmiestre sem lehet husznál kevesebb. Abban az esetben, ha a királyi helytartóság körzetében azonos szakmabeliek husznál kevesebben vannak, akkor hasonló szakmabeliek alapíthatják meg a céheket, de külön-külön csoportokkal.

A szakmai érdekek védelmén kívül a céhek kötelesek tagjaik szakmai, erkölcsi s hazafias nevelésével is foglalkozni. A céhek vezetői csak román állampolgárok lehetnek, akik politikai és polgári jogaik birtokában vannak és akiknek becsülete, képessége és nemzeti érzelme biztosítékot jeleníti a cég működése és irányítása szempontjából. A jogi személyiség kérdése alkalmával a munkaügyi minisztérium hoz be kell nyújtani az alakuló közgyűlés jegyzőkönyvét és az alapszabályok másolatát, a vezetőség névsorát, a nemzetiség, lakhely és szakma feltüntetésével, valamint az alapító tagok névsorát a cím és szakma feltüntetésével. A munkaügyi minisztérium az iratokat véleményezés végett a munka bizottsághoz küldi, amelynek jogában áll az alapszabályok módosítását kérni, ha ezek nem felelnek meg a törvényeknek. Az említett bizottság véleményét adhat arról is, hogy politikai, gazdasági és társadalmi szempontból helyesnek tartja-e a jogi személyiség megadását.

Szövetkezetek.

A céhek jogában áll szakmai érdekek képviselésében a bíróság előtt megjelenni, irólagossági joggal jelölni meg választás útján a munka-kamarába, a társadalombiztosítóba, stb. küldendő képviselőit. Kizárólagossági jo-

ga van kollektív szerződések kötésére. A céheknek jogukban áll elősegíteni tagjaik termékeinek eladását, szállításának megkönnyítését és ezen kívül létesíthet termelő és fogyasztó szövetkezeteket, amelyeknek azonban külön könyveléssel kell rendelkezniük.

A választmány tagjai csak 30 éven felüliek lehetnek.

A továbbiakban a tervezet a céhek szerveiről: a közgyűlésről, a választmányról intézkedik és megállapítja, hogy a választmánynak olyan román állampolgárok lehetnek tagjai, akik 30-ik életévüket betöltötték és a vonatkozó szakmában legalább három éve dolgoztak, politikai és polgári jogaik birtokában vannak és büntetlen előéletűek. A munkaügyi minisztériumnak állandó felügyeleti joga van a céhekre abból a célból, hogy ezek az alkotmány, a törvények és az alapszabályok szerint működjenek. Másrészt pedig ne fejtsenek ki tevékenységet a jó er-

kölcsök, a közrend és az állam biztonság ellen. A minisztérium ellenőrző szervei részt vehetnek a választmány ülésein és a közgyűlésen.

A céhek tagjai olyan román vagy idegen állampolgárok lehetnek, akik a vonatkozó szakmában dolgoznak, 18 évesek elmultak és polgári jogaik birtokában vannak. Tagjai lehetnek céheknek azok is, akik ideiglenesen munkanélkül vannak, de a vonatkozó cégbe való belépésük előtt legalább egy évig folytatták szakmájukat. A tagoknak jogukban áll bármikor visszavonulni a céhekből, de ezt hat hónappal a társulati év befejezése előtt kell bejelenteni.

A jelenlegi szakszervezetek a törvény megjelenésétől számított 3 hónap alatt kötelesek átalakulni.

A munkaügyi minisztérium a törvény megjelenésétől számított három hónapon belül készíti el a szakmáról szóló táblázatot.

Egész öltönyre, kabáttra
szövet, vászon,
diftin, flanel
maradékban
potom áron
most érkezett
Steiner maradékos
Calea Victoriei 3. az udvarban

A jelenleg működő szövetségek csoportok, federalék, illetve munkás, magántisztviselői és kisiparos érdekképviseletek, valamint szakszervezetek, a törvény megjelenésétől számított három hónapon belül kötelesek alkalmazkodni az új törvény intézkedéseire és be kell nyújtásuk kérvényüket a jogi személyiség elnyerése végett a munkaügyi minisztériumhoz.

Egyesületek.

Azok a szakmai szervezetek, amelyeknek jogi személyiségre vonatkozó kérését elutasítják, mint egyesületek működhetnek tovább, de nem nevezhetik magukat szövetségekné csoportoknak, federaléknak vagy szakmai szindikátusoknak. Ezeknek az egyesületeknek vezetői személyesen, szolidárisan és korlátlanul felelnek harmadik személyekkel szemben az egyesület minden ténykedéséért.

Öt és fél millió leit sikkasztottak

Bűnös adóhivatali tisztviselők példás megbüntetésé

A Severin megyei Sacul község adóhivatalában néhány hónap előtt súlyos visszaéléseket leplezték le. A megállapítások szerint az adóhivatalnál 1934. és 1935. években nyugták hamisításával összesen öt és fél millió leit sikkasztottak el. Az ügyesség Dumitru Iacob, Carabas Toma, Rista Remus adóügynökök és Flonta Ioan adóhivatali főnök, valamint Pitas Ion és Sava Constantin ellen emelt vádat és a törvényszék Dumitru Iacobot tíz évi, Carabas Tomát nyolc évi, Rista Remust hat évi, Flonta Ioan négy évi börtönrre ítélte, míg Pitas

Ion és Sava Constantin felmentette. Felelősség folytan az ügy a temesvári ítélőtábla elé került, amely tegnap tárgyalta a bűnügyet és a vád, valamint a védőbeszéd elhangzása után az ítélet kihirdetését október 10-re határozta.

Ahol rakásszámra hevernek a gyémántok

A De Beers nevű gyémánttermelő társaság egy régi hivatalnok érdekes leírást adott egyik amerikai folyóiratnak a délafrikai gyémántviszonyokról. A következőket mondja:

— A délafrikai gyémántkincses terület aránylag nagyon kicsi, de kicsi az a hivatali helyiség is, amely a világ leggazdagabb kincseskamrája. Egy nagy asztal áll a szoba közepén, tetejét fekete selyemborz fedi. Ha egy sereg nyers gyémánt összegyűl és tulajdonosa meg akarja állapítani értékét, akkor előhózzák a széf-ből a kis dobozt és kiöntik tartalmát a fekete lepelre. A gyémántok, amelyeket maga a természeti csiszolt, elképesztő ragyogással, fénnel töltik meg a helyiséget. Különböző műszerek világítják át a köveket és állapítják meg, vannak-e

benne hasadások, törések vagy tisztatlanságok. Ha igen akkor a követ ezen a repedésen át szélfürészelik és csak úgy kezdik meg a kőcsiszolá-

sát. Érdekes, hogy a délafrikai kincseskamara egyetlen követ sem ad ki a kezéből. Igérhetnek milliókat, akkor sem. A legutóbbi felülvizsgálat megállapította, hogy a kamara hozzáférhetetlen széfjeiben összeviassa nyolc és negyedikül gyémánt van és ezeknek 1887 ember a tulajdonosa. Szép kis vagyon...

Megbüntetik a hűtlen férjet

Muray Jánosné nagyváradi, Bujoczkya ucca 4. szám alatti lakost két esztendővel ezelőtt elhagyta a férje. A szegény asszony egyedül maradt az öt éves kislányával a férje pedig összeköltözött egy másik asszonnyal — Kalmár Rózával. Kalmár Rózának ebből a házasságból törvénytelen gyermeke is született. Az egyedül álló asszony beperelte a férjét és a járásbíróság helyt is adott a keresetnek. 800 lej havi tar-

tásdíjat ítélt meg az elhagyott asszonynak. Időközben életbe lépett az új büntetőtörvénykönyv, amely a családi otthont elhagyó házastársat szigorúan bünteti. Murayné, most ezen az alapon feljelentette a férjét az ügyészségen és kérte, hogy indítsák meg ellene a bűnvádi eljárást is. Az ügyészség az ügyet bevizsgálás végett áttette a rendőrséghez, ahol a polgári per után megindították a bűnügyi eljárást is.

Egy milliárd lej értékű valutát és aranyat akart kicsempészni egy szatmári kereskedő

Félkilós aranyrud a bőröndben levő fehérneműek között

Temesvár, okt. 5. A temes-megyei házföldi vámhatóságok a múlt héten nagyszabású aranycsempészetet leplezték le. A bucsurestii—trieszti gyorsvonat utasai között Ignatescu Nicolae vámfőnök egy feltűnően idegesen viselkedő férfira lett figyelmes. Az utast, akinek utleveléből kiderült, hogy Wertheimer Sámuel szatmári lakossal azonos, leszállították a vonatról és megkezdtek bőröndjeinek átkutatását. Wertheimer nem volt hajlandó a vizsgálatba beleryugodni és tiltakozott a vámtisztviselők vizsgálata ellen, tiltakozása azon-

ban még csak megerősítette a vámközögek gyanúját.

Amikor a tisztviselők az egyik bőröndöt felnyitották, piszkos fehérneműbe becsomagolva tekintélyes, több, mint félkilós súlyú aranyrudat találtak. Ezután Wertheimer ruháit is átkutatták és zsebében nagy mennyiségű dinár és lej bankjegyet nemkülönben 792 dollárt találtak.

A talált értékek teljes összege megközelíti az egymilliárd lejt Wertheimert azonnal kihallgatták. Először azt mondta, hogy az értékeket saját számlájára

akarta átsempészni később belezavarodott vallomásaiba és beismerte, hogy úgy az aranyat, mint az idegen pénzt Glück Benjámint szatmári nagy kereskedőtől kapta, abból a célból, hogy Nagyikirdán adja át bizonyos embereknek. — Wertheimer vallomása nyomán a hatóságok azonnal intézkedtek, hogy a szatmári nagykereskedőt, mint a jugoszláviai illetőségű embereket őrizetbe vegyék. Wertheimert letartóztatták és bekísérték a temesvári ügyészségre, az aranyat és az idegen valutát pedig lefoglalták.

Belerohant a teljes sebességgel száguldó autó a vágóhid kerítésébe

Kolozsvár, okt. 5. Tegnap este 8 órakor könnyen végzetessé válható gépkocsiszerencsétlenség történt a vágóhid közelében. Marta Nicolae sofőr, a 156. rendszámot viselő kolozsvári gépkocsi vezetője, teljes menetsebesség közben belero-

hant a közvágóhid kerítésébe. Csodálatos módon a sofőr csak könnyebb sérüléseket szenvedett, a gépkocsi azonban súlyosan megrongálódott. A szerencsétlenséggel kapcsolatosan megejtett vizsgálat során megállapítást nyert, hogy a sofőr

meg nem engedett sebességgel haladt, az utkanyarnál elvesztette lélekjelenlétét és csak hajszálon mult, hogy nem fizetett életével vigyázatlanságáért. Marta Nicolae ellen közlekedési kihágás címén eljárás indult.

Atomromboló bombát gyárt egy svéd tudós

Stockholm, okt. 5. A fizikai Nobel-díjjal kitüntetett Seigbach, svéd professzor különleges helyiséget épített, ahol az atommagvak rombolására irányuló kísérleteit fogja végezni. A helyiségnek a falai három méter vastagságúak. A

magvak bombázására használt lövedékek hidrogen-atomok, amelyekből kiszedték az elektronokat és azokat egy hárommillió volt elektromos feszültséggel bíró kísérleti csőben helyeznek el. Ez a feszültség a hidrogen-atomoknak másodper

cenként százezer kilométeres sebességet kölcsönöz. Eddig Seigbach professzornak az alumínium atomot sikerült atomrombolnia, amelyből egy olyan új anyagot sikerült előállítania, amely a rádiumot helyettesíti.

ARANYESŐ A SZEGÉNYYSÉG ASSISI KOLOSTORÁBAN

Firenze, okt. 5. Az assisi Szent Ferenc kolostorában érdekes aranyeletre bukkantak. Ez a kolostor, amelyet a híres középkori szent emlékére emeltek minden Olaszországot járó utas előtt ismeretes, főként nagyjértékű művészi kincsei miatt. Híres templomában állandóan nagy a látogatók száma, akik a hívők és a művészet rajongói közül kerülnek ki.

Az olasz festészet különböző kincsei között itt találhatók Giotto világhírű freskói, amelyek a szent életét ábrázolják. Szent Ferenc természetesen nem élt e helyiségekben, hanem Portiuncula kis remete házában, amely most egy pompás bazilikába van beépítve, azonkívül pedig a Salore-hegyen lévő sziklakolostorban élt, ami-

kor a franciák betörték az országba, a kolostor falaiba nagy mennyiségű aranypénzt falaztak be, mivel azt hitték, hogy annak itt biztos rejtékhelye lesz. Arról is szól a legenda, hogy a szerzetesek hatalmas arany gyertyatartókat is falaztak be annak idején. Az aranykincsekről szóló híresztelések mindaddig csupán mesének számítottak, a mostani lelet azonban új megvilágításba helyezi azokat és ugylátszik, hogy a szegénység kolostorában valóképp egész csomó aranykincs van elrejtve.

Meg is indultak a kutatások az állítólag befalazott drágaság után és most már remélhető, hogy a kolostor falaiban újabb aranykincsekre akadnak.

Ismeretlen holttest a bucsuresti uccán

Bucuresti, okt. 5. Az elmúlt éjszaka a Polizu uccán egy 27 év körüli munkásember holttestére találtak. A holttest koponyáját a gyalogjárda szélebe ütötte, nyilván ez okozta

halálát. Puháiban semmi iratot nem találtak. Vizsgálat indult meg annak megállapítására, hogy baleset, vagy bűntény történt-e.

„DURA—IDEAL” az új Rádióelem. Hazánk legnagyobb és legelőnyösebb ismert elemgyára, a DURA MŰVEK R. T. Timisoara, ismét egy hasznos és kellemes meglepetéssel szolgál elemfogyasztóinak és a rádiósoknak. Ezen gyár az elemtechnika legújabb vívmányaként egy újfajta, kivételesen nagy kapacitású elemet konstruált és hozott piacra, amely teljesítő és raktározó képesség tekintetében minden eddig ismert kísérletet jóval felülmúl. Az új elemek

„DURA—IDEAL”

néven kerültek forgalomba formájukban valamivel nagyobbak és speciálisan telepés rádiók részére szolgálnak. Ezen elemek rövid ideje vannak a piacon, de már is óriási keresletnek örvendenek. Hogy olvasóinkat ezek kivételesen nagy teljesítőképességéről tájékoztassuk, megemlítjük, hogy kapacitásuk normális igénybevételénél körülbelül 600—800 üzemóra és 20 M. A. megterhelést bírnak el. Készségen felül áll, hogy az új típus rádiók részére a legideálisabb elem, mely körülményre i. t. olvasóink figyelmét felhívjuk. — A DURA IDEAL minden viszonteladónál kapható, technikai felvilágosítással és kérésre a DURA S. A. Timisoara.

Halálos gépkocsibaleset ért Magyarországon egy szabadkai orvost

Budapest, okt. 5. Dunaföldvár közelében, a rácalmási országúton halálos kimenetelű gépkocsi baleset érte Keller Gyula dr. szabadkai orvost. — Keller dr. feleségével és 17 éves Ilora nevű leányával rokon látogatáson volt Magyarországon. A gépkocsi a sikos úton megcsuszott és felfordult. Utasai kirepültek a kocsiból. Az orvos szörnyethalt, felesége és leánya, valamint a gépkocsi vezetője súlyosan megsebesültek.

A kolozsvári sétatéri tó vizébe akarta ölni magát egy cseléd lány

Kolozsvár, okt. 5. Tegnap este különös öngyilkossági kísérletnek voltak szemtanúi a városi sétatér járőrelői. Egy, falusi fiatal leány a szomorúfüzes alatti sétányról a tó vizébe vetette magát. Tettét azonban még idejekorán felfedezve, sikerrel partra emelték a szerencsétlen, borigázott falusi kislányt, akit a mentők a „Szárítóbán” szállítottak. Megállapítást nyert, hogy az életunt leány Hegyi Eszter 17 éves siklódi (Udvarhelymegye) cseléd lány azonos, aki legutóbb a Marechal Foch ut. 44. szám alatti házban szolgált. Az öngyilkosjelölt elmondotta, hogy tettét munkanélkülisége feletti való elkeseredésében akarta elkövetni.

Csehszlovákia magához tér a történelmi csapás után -- és munkához lát

Prágából jelentik: „Ne csak nyugalmat adj Uram, Isten, a szó gyenge, hanem elegendő hi degvért is”. Így kezdi Karl Capek a nagy cseh író a polgárokhoz intézett felhívását. Minél ragyobb a szerencsétlenség annál inkább szükség van a dolgok pontos mérlegelésére, a tennivalók pontos felismerésére — mondja tovább.

Somoru lélekkel állunk itt, mint egy gazda, aki részben sötémbolt birtokát nézi. Mint egy gazda, aki számolja, mit vesztett mennyivel szegényebb. Igen, szegényebbek vagyunk. Nagyon sokat vesztettünk. De a gazda, aki méltó birtokához, a bönnyeket és a birtokát után néz, amely megmaradt. Ujból dolgozni akar, — hogy megszervezzet az új termésre. Talár az, amit ujból fel kell építenünk, kezdetben kisebb, szegényesebb lesz, de szilárdabban, jobban fogjuk felépíteni, mint eddig.

Ez a néhány szó fejezi ki leg jobban a csehszlovák nép lelki állapotát.

A csehszlovák csapatok sorra ürítik ki a müncheni határozatban foglalt zónákat. A német csapatok megkezdték a bevonulást.

Rövidesen megegyezés jön létre Magyarországgal is a kisebbségi követelésekről. Kirofalta külügyminiszter fogadta a prágai követet. A csehszlovák kormány ajánlatát elfogadták Budapesten. Néhány nap múlva kinevezik a bizottságot, amely megállapítja a határkijelölés módját.

Tehát néhány nap leforgása alatt a csehszlovák birtok, — hogy Capek képét használjuk, kisebb, szegényebb lesz.

A lengyelek tescheni bevonulásával, 100 ezer lengyel visszatérésével lezárul egy fájdalmas epizód, egy 20 év óta tartó ellentét. Az ellentét elemei egyszerűek.

Az osztrák-magyar monarchia bukása után Csehszlovákia bejelentette igényeit Vencslav egykori birodalmának történelmi határait, ugyanakkor Lengyelország kérte Sziléziában összes etnografiai határait, amelyek a 14-ik század óta hozzá tartoztak.

Az 1920. évi nagyköveti konferencia Szilézia nyugati részét és főbb helységeit: Teschent, Oderberget, Jablonka, a Kassa-Oderberg vonalat ítélte Lengyelországnak. A határt az Olva folyónál vorták meg. Ez a megoldás nem hozta meg a barátságot a két állam között. Lengyelország fenntartotta revíziós követeléseit — etnografiai szempontból.

A mult héten a csehszlovák kormány bizonyítékát adta, hogy meg akar eszni. A lengyel kormány azonban az ultimátumot választotta. A müncheni egyezmény ugyan háromhavi haladékot adott, de a lengyel kormány magatartásával szemben a cseh kormány kénytelen volt akceptálni a cseh terület azonnali elfoglalását.

Ugyanakkor bizottságot küldtek ki az összes függő kérdések rendezésére. A határmegállapító bizottság néhány napon belül folytatja tárgyalásait.

A csehszlovák kormány a müncheni egyezmény értelmében kiürítette a második zónát. Biztonsági okokból há-

rom kilométeres semleges zónát létesítettek a kivonuló cseh és bevonuló német csapatok között.

Tovább folyik a németek kiürítése is, akik nem akarnak a szudéta vidéken maradni. — Prágában irodát létesítettek az emigráció megkönnyítésére és a szlovák földön való letelepedés elősegítésére.

Egyidejűleg a cseh kormány felszólította azokat, akik a vegyeslakosságú területen laknak ahol népszavazás lesz, hogy térjenek vissza lakóhelyükre.

és maradjanak ott a népszavazásig.

A csehszlovák írók egyesülete felhívást intézett az egész világ lelkiismeretéhez. Az írók szerint a csehek „nem legyázott, hanem feláldozott harcosok”. Az írók az igazságért küzdő emberekhez fordulnak.

Hromádca Hussi tanár diákjainak a következőket mondta:

„Mint nemzet és mint polgárok most Getsemani kálváriáját éljük. De, csehszlovák nép, nem érkezett el az óra, hogy megmutasd, éppen most, hogy nemes és lojális szellemed van. Hűdedet a humanitás ideáljában nehéz megpróbáltatásnak tették ki. Mégsem engedsz a kísértésnek és továbbra is az igazság és szabadság harcosa leszel.

Kis adótarozásért is elárverezhetők az ingatlanok

Bucuresti, okt. 5. A végrehajtási törvény megengedi, — hogy a kincstár ingatlan árverést kérjen adókövetelésének a behajtására, bármilyen kicsiny adótarozásról van is szó. A törvényes rendelkezés alapján most az ilfovi törvényszék ár-

verést rendelt el Elena Vitéz bucurestii ingatlanára, mire a tulajdonos a legfelsőbb semmitőszékhez jogorvoslatot nyújtott be azzal, hogy a kérdéses törvényszakas ellentétben áll az alkotmánnyal, mert a kis adótarozásért történő eladás egyértelmű az alkotmány 72.

szakaszában sérthetetlennek nyilvánított tulajdonjog kisértésével. A semmitőszék a jogorvoslatot elutasította és kimondta, hogy a kincstár ingatlan árverési joga bármilyen kicsiny adótarozásról van is szó, nem ellenkezik az alkotmánnyal.

70 ezer lej értékű ékszerét lopták el egy kolozsvári uriaszszonytól

Kolozsvár, okt. 5. Vakmerő betöréses lopás ügyében indított nyomzást a kolozsvári rendőrség bürogyi osztálya. Tegnap este 8 órakor özv. Munteanu Agafia Regele Ferdinand uccai lakos jelentést tett a redőrségen, hogy távollétében — a délután folyamán — ismeretlen egyének behatoltak la-

kásába és minden ékszerét ellopták. A helyszínen megejtett rendőri vizsgálat során megállapítást nyert, hogy a helyszínt kitűnően ismerő tettes álkulcs segítségével az előszobán keresztül hatolt be özv. Munteanuné, hálószobájába, ahol a kis antik íróasztal rejtett fiokjából egy remekveretű másfél-

méteres nyakláncot és több apró ékszeret tulajdonított el, mintegy 70.000 lej értékben.

A nyomozó közegek a helyszíni vizsgálat alkalmával nyomravezető lábnyomokra és ujjlenyomatokra találtak, nem kétséges, hogy a vakmerő tettes rövid időn belül rendőrkézre kerül.

Hatévi börtönre ítélte a marosvásárhelyi törvényszék egy kereskedőt

Marosvásárhely, okt. 5. A marosmegyei Mezőbánd község csendőrségének 1930. májusa egyik vasárnapján tudomására jutott, hogy Rittmann Májer községbeli kereskedő megbízottja az állatvásáron nagyobb üzletet kötött falusiakkal, akiket hamis pénzzel fizetett ki. — A csendőrség azonnal őrizetbe vette Rittmant és megbízottját, akikről 21 darab hamis ezerlejtet talált. — Vizsgálat, majd eljárás indult ellenük és több vidéki gazdálkodó ellen. Az ügyben többszöri tárgyalás után tegnap hirdetett ítéletet a törvényszék. Rittmann Májer kereskedőt, aki időközben Marosvásárhelyen telepedett meg, a törvényszék hatévi börtönre, I. Suciú és Kulesár G. mezőbándi gazdálkodókat 5—5 évi

börtönre, két másik vidéki gazdálkodót pedig 2 és 3 évi börtönre ítélte hamispénzek forgalombahozatala miatt. Az ügy érdekessége, hogy a vádlottak ellen indult eljárás során nem sikerült megállapítani, hogy a

primitív hamisítványok hol készültek. Rittmann első ízben azt vallotta, hogy a hamis pénzeket ploestii megbízottja adta később pedig azt vallotta, hogy a hamis pénzt falusi emberek től kapta.

Nagy tűz a fővárosban

Bucuresti, okt. 5. Tegnap éjszaka hatalmas tűzvész keletkezett a Stefan Cioban uccában, ahol egy épület kigyulladt. Az egész negyed lakossága percek alatt az uccán volt, mert attól tartottak, hogy a tűz tovább terjed és egész házsorok éghetnek el. A tűzoltóságnak csak a reggeli órákban sikerült a veszedelem felett urrá lenni.

A kár igen nagy és vizsgálat indult meg a tűz okának kiderítésére.

Cukrászoknak tortalap, papírtálca, mignon papirok, papírzalvéták nagy választékban a egolcsóbban Pásztor Ede cég papírárubázában.

Az angol munkáspárt két millió fontot küldött a szudeta-földről menekülő cseheknek

Az angol munkáspárt 2 millió angol fontot küldött a szudeta földről elmenekült csehek javára. A munkáspárt újabb összegeket is fog küldeni.

A Daily Telegraph szudeta-földre küldött tudósítója jelentést közöl a szudeta-német vidéken észlelhető hangulatról. A tudósító beszélgetést folytatott egy szudeta-német nagyiparossal, aki az új helyzetre panaszkodott:

— Henlein pártívei voltak — mondotta a gyáros — abban a hiszemben, hogy ő a szudeta vidék autonómiájáért harcol. A szudeta területek Németországhoz való csatolására soha nem is gondoltunk. Nem tudom mi lesz a vidék német iparával. Nekem minden vevőm csehszlovák vidéken él.

Egy uszti munkavezető elmondotta az angol újságíróknak, hogy a henleinisták terrorja már meg is kezdődött. A munkás kijelentette, hogy roha ő nem volt szociáldemokrata,

mégsem rekonvenezett Henlein pártjával.

— Ismerem — mondotta a munkás — a németországi helyzet és tudom, hogy a munkásoknak nem adták meg a megígért szabadságot. 1918-ig egy császár parancsolt nekünk. Azóta máig szabad emberként élünk. Rokonszenvezünk Csehszlovákiával, amelyben szabad emberek voltunk és amelyben kifejtethetjük szabadon véleményünket. Ma senki sem meri kirýitni száját. Mindennek vége.

Franciaországot nem nyugtatta meg Chamberlain üzenete

Berlin, okt. 5. A D.N.B. jelentí Párisból: Chamberlain Daladierhez küldött üzenete, hogy Franciaországgal folytatni fogja az együttműködést, nem elégítette ki a francia politikai köröket. Franciaország londoni nagykövete utasítást kapott, hogy az angol kormánytól kérjen pótfelvilágosításokat

a Chamberlain és Hitler által aláírt közös nyilatkozat reális jelentségéről, a jövő angol-német viszonyról, mert a franciák véleménye szerint a közös nyilatkozat kizárja Anglia segélynyújtásának lehetőségét Franciaország irányában szükség esetén.

Bicskával vetett véget a politikai vitának

Három hónapi fogházra ítélték a késelőt

Januárban, amikor még javában tomboltak a politikai szenvedély hullámai, a különböző pártálláson levő falusiak között nem egyszer véres verekedés robbant ki.

Igy többek között Negrestl

községben is sulyos kimeneteli verekedés játszódott le. Tintas Vasile és Hotca Petre földmivesek egy politikai vita hevében összeszólalkoztak. Tintas Vasile kést ragadott és összeszurkálta Hotcat, aki olyan sulyos sérüléseket szenvedett,

hogy egy hónapig orvosi kezelés alatt állott.

A késelő Tintas ma a törvényszék elé került. A tárgyalás lefolytatása után a beismerésben levő vádlottat három hónapi fogházra és 500 lej pénz büntetésre ítélte a bíróság.

Izgalmas rablógyilkossági kísérlet Nagykárolyban

Sulyosan megsebesítette és kirabolta áldozatát a gonoszlevő

Nagykároly, okt. 5. Vakmerő rablótámadás történt Erkörtvéyes községben. Kocsis Sándorné ottani asszony nemrég tért haza Bucurestiből, ahol férje alkalmazásban van. Ugy tervezték, hogy munkája befejezése után Kocsis Sándor is hazatér szülőfalujába. Eppen ezért felesége lakást bérelt a

községben és várta haza a férjét.

Az elmúlt éjjel egy ismeretlen férfi behatolt a magánosan lakó asszonyhoz és pénzt követelt tőle. Kocsisné dulakodni kezdett a rablóval, aki erre kést rántott, sulyosan megsebesítette az asszonyt, majd a

lakásban talált 2000 lej elrabolva, elmenekült.

A sulyosan sérült asszonyra másnap reggel akadtak reá. Beszállították a nagykárolyi kórházba, ahol azonnal ápolás alá vették.

A rablótámadás tettese után erélyes nyomozás indult.

Gyarmatokat követel a német sajtó

A Hamburger Fremdenzeitung a müncheni egyezmény után előállt helyzettel foglalkozva, többek között a következőket írja:

„A versaillesi békeszerződés hibáinak kiküszöbölése után a világpolitika új szakaszába érkezett és új célokra tör. Németország teljes megértést ta-

nusít az angol flotta túlsúlyának szükségessége iránt, tekintve, hogy a brit birodalom a világ három részébe van szétosztva.

Es ugyanugy meg kell hogy értsék Angliában, ahol az embereknek van érzékük

hogy egy 30 milliós nép, amely oly szűk területen él nem viselheti el

azt a gondolatot, hogy erőszakkal meggátolják gyarmatosító küldetésében.

Azok a megbeszélések, amelyek a Führer és Chamberlain miniszterelnök tervbe vettek, lehetőséget nyújtanak arra, hogy a müncheni megegyezősől kiindulva, új célok megvalósításához lássunk.”

A repcét elpusztította a piros féreg

Bucuresti okt. 5. A földművelésügyi minisztérium jelentést adott ki a terméskilátásokról. A jelentés szerint a nagy szárazság és az elégtelen esőzések erősen ártottak a terméseknek. A repcét nagyobbreszt elpusztította a „piros féreg”, amelyel viszont szintén a szárazság terjesztett el.

A kisbankok talpraállítása

Bucuresti, okt. 5. A legfelsőbb banktanács a kereskedelmi és iparkamarák szövetségétől emlékiratot kapott, amelyben a szövetség kéri a vidéki kishitelintézetek hitelének ujja szervezését és talpraállítását, valamint azoknak a hitelintézeteknek felszámolását, amelyek számára a talpraállítás lehetősége már nem létezik.

Bajt okoz a sok európai arany Amerikában

Newyork, okt. 5. Az Európából Amerikába menekülő arany komoly gondot okoz a washingtoni kormánynak. Szeptember hóban — a legnagyobb nemzetközi feszültség idején — 27 milliárd lejnek megfelelő arany érkezett Európából. A kincstár tovább vásárolja az aranyat, hogy piaci árát fenntartsa, aztán holtlőkeként pircéibe helyezi az aranyrudakat.

Kisszafuró betörők jártak a focsanji tanítóképezdében

Bucuresti, okt. 5. Vakmerő betörés történt a focsanji tanítóképezdében, ahol ismeretlen tettesek feltörték a pénzszekrényt és abból 90 ezer lej zsák máryoltak. A nyomozás során megállapítást nyert, hogy a tettesek álkulccsal hatoltak be a pénztárhelyiségbe, ahol farkasfoggal dolgoztak. A betörők kézrekerítésére az eljárás megindult.

Gyárban készült ajtók

R. Fritzmaurice, az angol építészeti kutatóintézet tudósa arról beszélt Glasgowban, hogy az építészeiben rohamosan terjednek a szintetikus anyagok. A betontáglá példakul kezd ki szorítani az agyagból égetett téglát. Egyre több a gyárban előállított, standardizált épületalkatrész is. A gyári ajtók már mindenütt elterjedtek Angliában. — Valószínű, hogy a közeljövőben egész konyhákat késznek fognak szállítani a gyárak.

A francia képviselőház külügyi vitája

Bizalmat szavaztak Daladiernak

Párisból jelentik: A francia képviselőház tegnap délutáni ülését hatalmas érdeklődés előzte meg. Amikor Daladier miniszterelnök a terembe lépett, a képviselők percenként át ünnepezték. Külpolitikai expozéja során Daladier ismertette a müncheni egyezményt megelőző egyezményeket. Rámutatott arra, hogy Franciaország szeptember 24-én katonai intézkedéseket tett. Két nappal később Németország kijelentette, hogy megtámadja Csehszágot. Ebben az esetben Franciaországnak Csehszág segítségére kellett volna sietni. Anglia és Oroszország Franciaországot mellett álltak volna. Emlegettetett Roosevelt békeakciójára, majd elmondta, hogy szeptember 27-én Horace Wilson nem ért el eredményt Hitlerrel.

A német ultimátum elhangzása után Franciaország utolsó reménytelen lépést tett és berlini nagykövete útján Hitlerhez fordult. Ezzel egyidőben a londoni kormányon át igyekezett Mussolinit közvetítő szerepre bírni. Münchenben gyorsan kellett dönteni, mert minden késedelem fatális lett volna. Ezután kijelentette, hogy a csehek bátrak és készek lettek volna meghalni, de áldozatuk hiábavaló lett volna. Dicsérte Benest, Hodzsát és Sirovy tábornokot, majd kijelentette, hogy hála a francia hadsereg erejének, úgy tárgyalhatott Berlinben, mint egyenlő az egyenlővel. A francia nép életfelfogása lényegesen különbözik a német és az olasz nép életfelfogásától, de minden nép egyformán szereti a békét. A francia nemzet tiszteli a német

nemzetet, akivel békében akar élni, de ez nem jelenti azt, hogy a régi kapcsolatokat újból váltják fel, csupán azt, hogy új barátságokat létesítenek. Kijelentette, hogy a béke meg lesz mentve, de azért még további tevékenységre van szükség. Végül köszönetét fejezte ki a francia népnek maradéktalan hazaszeretetéért.

Oriási többséggel bizalmat szavaznak a kormánynak

Ezután az ellenzéki szónokok beszéltek és bírálták Daladiert és a kormány külpolitikáját. A felszólalások elhangzása után a kormány egyrészt kérte a külpolitikai vita elhalasztását, — másrészt felvetette a bizalmi kérdést. A kamara 537 szavazattal 75 ellenében bizalmat szavazott a kormánynak.

24. Faipari munkások szindikátusa. Elnök Cutuş J.
25. Könyvkötő szindikátus. Elnök Varga László.
26. Erdélyi és Bánáti Utazók Egyesülete. Elnök Silbermann Andor.
27. Famunkások szindikátusa. Elnök Farkas László.
28. Taximéter tulajdonosok egyesülete. Elnök Joan Toma.
29. Női szabók szindikátusa. Elnök Weisz Sámuel.
30. Szobafestők szindikátusa. Elnök Benedek Ferenc.
31. „Gutenberg” nyomdász szindikátus. Elnök Hübschenberger József.
32. Székelyhidi Iparosokthoz. Elnök Pop Stefan.
33. Szalárdi Iparoskör. Elnök Molnár József.
34. Husiparosok Szindikátusa.

Feloszlatott szakszervezetek.

A munkaügyi inspektorátuson levő kimutatásból kiderül, hogy az ügyészség kérésére a nagyváradi törvényszék az alábbi egységes szakszervezeteket oszlatta fel:

1. Bőripari munkások szindikátusa.
2. Faipari szindikátus.
3. Fém- és vegyipari szakszervezet.
5. Pincérek egységes szakszervezete.
6. Borbély munkások egységes szakszervezete.

A munkaügyi inspektorátus a működő szakszervezetek és jogi személyiséggel bíró egyesületektől bekérte az évvégi zárszámadásokat és a mérleget.

Hány szakszervezet van Bihar-megyében és Nagyváradon?

Nagyvárad, okt. 5. A készülő új szakszervezeti törvény — tudvalevőleg három hónapi haladékot ad a meglevő egyesületeknek és szakszervezeteknek, hogy a törvény értelmében átalakuljanak.

A munkaügyi minisztérium már a törvény elkészítése előtt fokozottabb ellenőrzés alá helyezte a jogi személyiséggel bíró szakszervezeteket és szakmai egyesületeket. A munkaügyi felügyelőség kimutatást készített az összes meglevő és jogi személyiséggel rendelkező szindikátusokról.

Érdekesnek tartjuk leközölni a biharmegyei és nagyváradi szindikátusok névsorát. A munkaügyi inspektorátuson az alábbi jogi személyiségeket tartják nyilván:

1. Budoini bányász szakszervezet. Elnök: Delea Josif.
2. Eckerölgyi bányász szakszervezet. Elnök Buder József. (Ez a két szakszervezet a romániai általános bányász szindikátushoz tartozik.)
3. Nagyszalontai kerékgyártó szindikátus. Elnök Révész Gyula.
4. Nagyszalontai borbély- és fodrász szindikátus. Elnök Kohl János.
5. Nagyszalontai cipész és csizmadia szindikátus. Elnök Végh József.
6. Nagyszalontai fémipari szindikátus. Elnök Oláh Lajos.
7. Nagyszalontai vendégipari szindikátus. Elnök Springer Dezső.

A fenti szindikátusokat a tör-

vényszék, illetve mint fiókokat a nagyszalontai járásbíróság ismerte el.

Feloszlatta a törvényszék annakidején a nagyszalontai borbélyi munkások szakszervezetét — az ügyészség kérésére.

8. Nagyvárad Kereskedelmi Csarnok. Elnök Farkas István. Még a magyar keresk. minisztérium ismerte el jogi személyi ségét. Hasonlóképpen a

9. Nagyszalontai kereskedők körének is. Elnök Lakatos Gyula.

10. Nagyvárad Katolikus Leányegylet. Elnök dr. Lestyán Endre.

11. Szikvizgyárosok szindikátusa. Elnök dr. Váli Péter.

12. Pincérmunkások szindikátusa. Elnök Juhász Márton.

13. Városi üzemek munkásainak szindikátusa. Elnök Mészáros Károly.

14. Fűszerkereskedők szindikátusa. Elnök Andru Virgil.

15. Vendéglősök szindikátusa

16. Keresztény Vendéglősök Szindikátusa. Elnök Neagu Traian.

17. Nemzeti munkásszindikátus. Elnök Chis Petru.

18. Fogtechnikusok szindikátusa. Ennek a szindikátusnak feloszlatását kérték a minisztériumtól.

19. Erdélyi és Bánáti Kereskedők Uniója. Elnök Czitter Lajos.

20. Román Kereskedők Egyesülete. Elnök Popa Teodor.

21. Építőiparosok Szövetsége. Elnök Pintér István.

22. Építőipari munkások egye-

sülete. Elnök Pelle János.

23. Cfr. munkások egyesülete. Elnök Isacescu Petru.

A vonat elé vetette magát egy 18 éves idegbeteg lány

Nagyvárad, okt. 4. Tegnap délután a Szatmár felől jövő gyorsvonattal be akarták szállítani a kórházba Bondár Ilona 18 éves kórtvélyesi leányt. Bondár Ilona a délután folyamán érmihályfalva és Kórtvélyes között az ott közlekedő személyvonat alá vetette magát. A vonat a lány két lá-

bát levágta. — Az öngyilkos leányt első segélyben részesítették, majd be akarták szállítani a kórházba, azonban 10 perccel a vonat beérkezése előtt kiszenvedett. Megállapították, hogy a leány súlyos idegbajban szenvedett és ezért követte el tettét.

Öngyilkos lett egy nagyváradi iparos

Ma reggel jelentették a rendőrségnek, hogy Prága-utca 17. számú lakásán felakasztotta magát Szabó György 41 éves mázoló. Mire levágták a kötél-

ről már halott volt. Az öngyilkos bucsulevelet nem hagyott hátra. Tettét valószínűleg nyomorában követte el.

Újságárosok, rikkancsok

**fix fizetéssel
azonnal felvétetnek**

Jelentkezni a kiadóban

Rablógyilkos, hitvesgyilkos, gyermekgyilkos, méregkeverő bűnügyek a nagyváradi tábla büntetőtanácsa előtt

Az új büntetőtanács első bűnügyei

A nagyváradi bűnügyi tábla a jövő héten megkezdte működését. A bűnügyi tábla szeptember 15-én ünnepélyesen megalakult, a táblabírák letették az esküt, a jegyzők megkezdtek a bűnügyi tábla hatáskörébe tartozó ügyiratok feldolgozását.

Az ügyiratok feldolgozása után a bűnügyi tábla kitűzte a tárgyalásokat és már az első tárgyalási napokon több, igen érdekes ügy került a bűnügyi tábla elé. A tábla napirendjén változatosan szerepelnek közpénzsikkasztási, gyilkossági kísérlet, gyilkossági és devizacsallási ügyek is.

Az első tárgyalási napokon a következő érdekesebb ügyek kerülnek a bűnügyi tábla elé:

1. A rettegett bandita

Az elmúlt év folyamán egész Biharmegye üldözte Foalis Mihályt, aki végigfosztogatta az egész megyét. Ekkor történt, hogy a rettegett bandita beállított Tóti községbe, ahol szembe találkozott Fekete Pintye ottári lakossal. Foalis rászólt Feketére, aki azonban megijedt tőle és szaladni kezdett. A zajra előkerült Fekete János és Kovács Traian is. Foalis előrántotta a revolverét és rálőtt Fekete Jánosra, aki holtan rogyott össze. A bandita ezután rálőtt Fekete Pirtýére és Kovács Traianra is, a lövések azonban nem érték célt. Az ügyészség egy rendbeli gyilkosság és két rendbeli gyilkossági kísérlet címén helyezte vád alá Foalist, akinek ügyében a bűnügyi tábla fog dönten.

2. A gyantai gyilkosok

A bűnügyi tábla elé kerülnek a „gyantai” gyilkosság tettesei. Laczikó Bálint és Köteles Péter rég óta haragos viszonyban voltak Ujlaki Bálint odaváló gazdával. Február 13-án egy liter pálinkát megittak, majd bezorogtak Ujlaky Bálint lakásába és a jövő Ujlakyt bicskával összeszurkálták. A gyilkos legényeket letartóztatták és szándékos emberölés címén vád alá helyezték.

Carbunar Vasile hosszúaszói bíró 12 társával — a község összes tanácsosaival és tisztviselőivel — együtt nagyszabású erdőcsalásokat követtek el és 37 ezer lejjel megkárosították az államot. A tárgyalásra a 13 vádlotton kívül mintegy negyven tanút idéztek be.

Burduran Ioan a biharmegyei Chiscau községben lakos újevkor bicskával leszúrta Cristea Nicolai falubeli ellenségét. Burdurán elment a szomszéd

ba, magához vett egy éles kést és azzal akart végezni haragosával. Cristea felgyógyult és Burdurán gyilkossági kísérlet címén kerül a bűnügyi tábla elé.

3. Rablógyilkosság 150 lejjért

Rézműves Sándor és Cicoltea István, fiatal cigánylegények rablás és gyilkossági kísérlet vádjával kerültek a bűnügyi tábla elé. Még 1935-ben történt, hogy a két cigány Nagybanja felé tartott. A város határában találkoztak Ardilic György gazdával. A cigányok a sötétség örve alatt Ardilic háta mögé kerültek és leütötték az idős gazdát. Az eszméletlen embert ezután kifosztották, a tárcájában azonban mindössze

150 lej készpénzt találtak.

A cigányok levetkőztették Ardilicet, majd vérbefagyva otthagyták az országúton. Az ügyészség rablás és gyilkossági kísérlet címén vádolja a támadó cigányokat.

4. A devizacsallók

A nagykarolyi vámhatóságok devizacsallásnak jöttek a nyomára. A vámtisztek észrevették, hogy Arndt Ottó szállítási tisztviselő, aki egy vagon — Grünfed Albert érmihályfalvai cég tulajdonát képező — külföldre irányuló lóherét akart elvámolni, valótlan adatokat vallott be. A 150 zsák lóhere értékét a tisztviselő a deviza leértékelésével 450.000 lejjre jeleztette be, míg a lóhere ellenértéke a vámtisztek jelentése szerint a deviza tényleges átszámításával 520.000 lejt tesz ki. Az összeg valótlan bevallása miatt eljárás indult meg és a törvény büntetésekként a differencia háromszorosát írja elő. A kérdés bűnügyi tekintetében a bűnügyi tábla fog dönten.

5. A gyermekgyilkos

A szilágymegyei Cuceu községben 1935. nyarán Magyar György ottani lakos kertjében egy oszlásnak indult gyermekhullára bukkantak. A hatóságok bevezették a vizsgálatot és megállapították, hogy a halott gyermek édesanyja Muresan Maria 26 éves, Cuceu községbeli „leány”. Muresan Maria bevallotta, hogy a gyermeket ő hozta, világra azonban már előzőleg külföldön született.

Muresan Maria azzal védekezik, hogy az édesapja, 8—9

évvel ezelőtt amikor már született egy törvénytelen gyermeke, terrorizálta és most nem merte az újabb szégyenre kiadni magát. Most erőszakos uton elősegítette a szülést, a halott gyermeket lepedőbe göngyöltte és elásta. Az ügyészség gyermekgyilkosság címén helyezte vád alá Muresan Mariát.

6. Akik megmérgezték egy beteget

Taar Maria 27 éves háztartási alkalmazott — aki vadházasságban élt Aciu Alexandru 24 éves fiatalemberrel —, Nagy Irma szatmári asszonyrál volt alkalmazásban. Nagy Irma tifuszban súlyosan megbetegedett és Taar Mariának elhatározták, hogy a betegséget alatt végezzék vele, megmérgezik és kirabolják. Ugy gondolták, hogy a mérgezést nem fogják észrevenni és a halált a betegségnak tulajdonítják. Ezért atropint keverték a teájába és azzal itatták meg. A kezelő orvos azonban észrevette a mérgezést és a hatóságok megállapították, hogy a mérgezést Taar Maria és vadházastársa Aciu Alexandru követték el. A vádlottak bevallották, hogy a halála után ki akarták fosztani Nagy Irmát. Az ügyészség

gyilkossági kísérlet címén emel vádat Taar Maria és Aciu Alexandru ellen.

7. A tatolvaj

Blaga Gábort nem terheli ilyen súlyos bűncselekmény. A szilágymegyei Moigrad községben lakosnak nem volt télire fája és a maga módján igyekezett a faszükségletét beszerezni. Éjszakánként kijárt az erdőre és néhány hasáb fát hazavitt. Az erdőőr azonban egy ízben meglepte Blagát és feljelentette a hatóságoknál. Az ügyészség bevezette a vizsgálatot és vád alá helyezte Blagát. A tatolvaj felett is a bűnügyi tábla fog ítélni.

8. A hitvesgyilkos aggastyán

With Albert 72 éves nagybányai nyugdíjas 1928-ban megnősült és elvette a nála 32 évvel fiatalabb Sarasan Arnát. Az idős embert azonban féltékenység kizozta és ezért állandó nézeteltérései voltak a feleségével. A házastársak közötti veszekedések napirenden voltak és ezekről tudtak Withék szomszédai is. Legutóbb With arra gyarakodott, hogy a felesége a lakójukkal, Crisan Jánossal csalja meg.

Ez év márciusában With végző leszámolásra határozta el magát. A barátaival elment mulatni és alaposan leitta magát. Mikor a mulatságnak vége volt With hazament, rátámadt a feleségére, rövid vita után előrántotta a revolverét és lelőtte a feleségét. Az asszony rövid idő múlva kiszenvedett. A 72 éves ember szándékos emberölés miatt kerül a bűnügyi tábla elé. (t.)

Három ház leégett Veresmart községben

Szinerváralja, okt. 5. Veszedelemes tűz pusztított az elmúlt délelőtt a SSzinerváraljával szomszédos Veresmart községben. Déli 12 órakor tűz ütött ki Bojtor Vasile istállójában. A szeles időben a lángnyelvek pilanatok alatt tovább terjedtek és bekapáltak Drágos György gazdálkodó szomszédos házába

és istállójába is, majd a szál-longó szikrák felgyújtották Mancz György gazdálkodónak innen mintegy 300 méterre lévő házát és istállóját is. Minden épület porig égett. Az a gyanú, hogy a tüzet gyufával játszadozó gyerekek okozták. A vizsgálat megindult.

SZINHÁZ

Szombaton, október 8-án 9 órakor: KÉK RÓKA (A világhírű vigjáték teljesen új betanulásban. (Főszerepekben Fényes Alice, Nagy István, Mécsáros Béla, Lantos Béla felléptével. Rendező: Szabados Árpád.)

Vasárnap délután 6 órakor: KÉK RÓKA.

Vasárnap este 9 órakor: KÉK RÓKA.

Hétfő 9 órakor: PROMETHEUS (V. Eftimiu monumenális színhátéka, Kádár Imre fordításában és rendezésében)

Kedd este 9 órakor: NINCSENEK VELELENEK. Solt

Endre óriási sikerű vigjáték-ujdonsága.

— Szombaton a Kék Róka előadása nyitja meg az új színházi évet. F. hó 8-án szombaton nyitja meg a kolozsvári Thalia színházulata az új színházi évet, amely alkalommal az utóbbi évek legnagyobb sikerű darabja, a Kék Róka kerül színre. A Kék Rókának a budapesti Kamara Színházban elért páratlan sikere után Európa összes nagy színházai újra műsorra tűzték ezt a ragyogóan szellemes vigjátékot, mely a tavalyi siker után az idén is folytatja diadalmas előadás-sorozatát.

Hamis nyomon

— Regény — 64

— Majd szembenézünk ezzel, ha bekövetkezik — mondta Cornboise és nyugtalanul nézett az órára. — Azt hiszem, Mrs. Hallett, nem várhatom meg a leányát. Lesz szíves kimenteni?

— Mindenesetre. Ha utközben találkozna vele, amikor Mr. Selkirkkel távozik, nem tesz semmit. Leányomnak igen nagy az önuralma és aztán ő hozta ide Mr. Selkirket. — Mrs. Hallett önkéntelenül is mulattott Mr. Cornboise elképedésén.

— Egy percrel — vágott közbe Selkirk. — Mr. Cornboise, nem vagyok abban a helyzetben, hogy kérdéseket tehessek fel, de nagyon lekötöztetne, ha egy kérdésre felelné. Az ön arca nagyon ismerős nekem. Találkoztunk mi már, mielőtt a fegyházba kerültem?

Cornboise már visszaryerte önuralmát.

— Jobbnak látszott, ha nem mondom meg azonnal, de March a rokonom volt — mondta — és azt hiszem, hasonlítok rémikepp ahhoz, amelyen fiatalabb korában volt. Selkirk bólintott.

— Ez lehet — mondta közönyösen. — Kétszer láttam az arcképét az utóbbi öt év alatt és úgy rémlett nekem, hogy nagyon megváltozott... Tehát fenntartás nélkül önre bízom magamat sir. Mit kell tennem?

— Menjen ki csöndesen a lakásból — szólt közbe Mrs. Hallett élénken — és vigyázzon, hogy a liftes ne lássa meg. A hátsó kapun menjen ki. Onnan a Parker-uccába jut, ahol Mr. Cornboise felveheti az autót.

— Helyes — bólintott Selkirk. — Azonnal megyek.

Mrs. Hallett kezét nyújtott neki.

— Jó szerencsét! — szólt. — Magára fogok gondolni, amíg Mr. Cornboise nem jelenti, hogy biztonságban van.

Amíg kezében tartotta Selkirk kezét, jelentősen Cornboise szemé közé nézett... Hogy miféle intézkedések fograk ezután jönni, nem tudta, de bizonyosra vette, hogy megfelelőek lesznek.

Diadalérzése szinte megrémítette. Félismerte előnyét és kihasználta. Még veszélyes volt a helyzet, még voltak nehézségek, de elűzte az üldözött, letört Selkirk képét, amely kísértette.

Az ajtót felrántották és Joan perdült a szobába.

— Nagyon sajnálom, hogy olyan soká maradtam. A modellkönyv nem volt a studióban és el kellett mennem...! Ó, hol van az az ember?

(Folytatjuk)

NYOMATOTT PÁSZTOR EDE
CÉGNEL ORADEA
PIATA MIHAI VITEAZUL 4.

APRÓHIRDETÉSEK

Előfizetési díj havonta 40 lei — Megjelenik mindennap

ÁLLÁS

Nőtlen szücssegéd azonnal felvétetik. Ozsváth Elek, cojocár, Tinca, Jud. Bihor. 4098

Perfekt román-magyar tudással irodai munkaerőt keresünk. Ajánlatot állandó alkalmazás jellegére a kiadóba. 4075

Agilis üzletszerzésben jártas, magánfelek látogatására alkalmas intelligens egyént keresünk azonnali, állandó foglalkoztatásra. Cím a kiadóban. 4092

VÉTEL-ELADÁS

Sötétkek, nagyobb fiuöltöny eladó. Str. Dr. Ioan Ciordas 20 ajtó 3. 4079

Egy kézi hajtású tengeridaráló „Kühne” gyártmány eladó Str. Franceză 12. 2419

Makulatura újságpapír kapható kis és nagy mennyiségben Pásztor Ede cégnél Piața Mihai Viteazul 4.

A nagyállomástól alig öt percrenyire, a volt városi szőlőtelep mellett, házépítésre alkalmas parcellák, köztük több sarokhely, is eladó. Értekezni a tulajdonosnál délelőtt 9-ig, dél után 2—4 óra között Str. Franceză 12. 2420

KÜLÖNFÉLE

Jó házikoszt kihordásra és abonemára kiad Katz vendéglő Avram Iancu 2. 4093

Iskolás gyermekek részére Gál Zoltán-féle Román-magyar és Magyar-román kéziszoár egy kötetben 25 leírt kapható a Pásztor Ede papír- és írószerüzletben, Piața Mihai Viteazul 4.

4 évre visszamenőleg átvizsgálják Szatmár ügykezelését

A belügyminiszteriumba bizalmas feljelentés érkezett, amely súlyos visszaélésekkel vádolta meg Szatmár város régebbi városvezetőségét. A feljelentés folytán Szatmárra érkezett dr. Gherman Zoe bel-

ügyminiszteriumi vezérfelügyelő, aki megkezdte a város végkezelésének a felülvizsgálatát. A vezérfelügyelő négy évre visszamenőlegesen vizsgálja át a város ügykezelését.

SPORT

A vasárnapi műsor

Juventus—Venus, Bucuresti.
Rapid—AMEFA, Bucuresti.
Chinezul—Phoenix, Temesvár.
Goria—Sp. Studertesc, Arad.
UDR—Ripensia, Resica.
Tricolor—Victoria, Ploesti.

B.-divíziós mérkőzések és bírói:

NAC—Minerul, Nagyvárad, bíró: Huneade.

Crisana—Muresul, Nagyvárad, bíró: Pálffy.
Monopol—Olimpia, Marosvásárhely, bíró: Gherman.
Victoria—Tricolor, Nagykaroly, bíró: Olteanu.

Sodronyipar — Universitate, Aranyosgyéres, bíró: Emil Kroner.

HTV—Törekvés, Szében, bíró: Gh. Ionescu.

Készül Európa válogatottja

Európa válogatott csapatát, amely október 26-án Anglia ellen játszik, a francia L'Auto így állította össze: Planicska, Fori—Rava, Kostyalek—Andreolo—Lázár, Aston—Meazza—Piola—Sárossi—Nejedly. A

Züricher Sportzeitungnak is meg van a maga elképzelése: Olivieri, Foni—Rava, Kostyalek—Boucsek—Lázár, Zsengelér—Meazza—Piola — Ferraris —Nejedly.

A forduló legjobbjai

Vasárnap csapataikban kitűnően szerepeltek a válogatott játékosok. A sportlapok összeállították a legjobbakat s azok között bőven szerepelnek a NAC régi játékosai. De szerepel közöttük Ilies a Crisana hajdani kapusa is, aki hétről-hétre nagyszerűen véd. A leg-

jobbak:
Kapusok: Sadovszky, Ilies, Schutz. — Háttvédek: Bürger, Sfera, Duce, Dunăreanu. — Hátfok: Virtila, Feraru, Gain, Dobra, Szaniszló. — Csatárok: Orza, Ploesteanu, Bodola, Kovács, Barátky, Gica Popescu, Dobay.

Kiterjesztik Bucovinára az okirálási törvényeket

Öfelsége rendeltörvényt ír alá, amely az okirálási polgári perrendtartást és kereskedelmi kodexet október 15-ével kiterjeszti Bucovinára. A rendeltörvény átmeneti intézkedéseket tartalmaz a folyamatban levő perek, valamint a közjegyzői tisztség gyakorlására nézve.

Rooseveltet kifárasztották az izgalmak

A Rador jelenti Washingtonból: Roosevelt elnök kijelentette hogy szombaton elhagyja Washingtont és Hyde Park helységbe megy, ahol néhány napig marad pihenés céljából.

Vád alá helyezett ál-orvos

Bucuresti, okt. 5. Az ilfovi törvényszék ügyészége vádiratot készített Ernest Schmiedek bucurestii, Str. Carol 9. szám alatt működő orvos ellen, aki hamis állampolgársági bizonyítvánnyal és hamis orvosi diplomával telepedett le Bucurestiben. Schmiedek előbb Erdélyben, aztán Bucurestiben kórházi állást is vállalt.

Rádió műsor

PÉNTEK

BUCURESTI. 7.30 Ritmikus torna, rádióhíradó reggeli hangverseny, háztartási, cvosi tanácsok. 13 Időjelzés, időjárás, kulturális hírek, sport, vízállás jelentés. 13.10 Déli hangverseny. Közben sporthírek. 13.40 Gramofonlemez. 14.15 Hírek időjárásjelentés, rádióhíradó. 14.30 Gramofonlemez. 15 Hírek. 16.45 Előadás. 19 Időzáró anyagok. 19.17 Szórakoztató zene. 20.20 Ifjúsági énekek. 20.50 Felolvasás. 21.10 Puccini: Bohémélet, opera lemezek. A szünetekben hírek. Majd hírek közvetítése külföldre német és francia nyelven. Utána közlemények.

BUDAPEST I. 7.45 Torna. Utána gramofon. 8.20 Étrend. 11 Hírek. 11.20 és 11.45 Felolvasás. 12.10 Vízjelzés. 13 Déli harangszó. 13.05 Csángyzena. 13.30 Hírek. 14.20 Pontos időjelzés. 14.30 Rendőrzekar. 15.35 Hírek. 16 Artolyambírek. 17.15 Diákféltára. 17.45 Pontos időjelzés. 18 Hang lemezek. 18.50 Sportközlemények. 19 Zongoraszámok. 19.30 Előadás. 20 Hírek. 20.05 Hírek szlovák nyelven. 20.10 Rádiószalonzenekara. 21.10 Kisebbségi magyar írók estje. 22 Hírek. 22.45 Időjárásjelentés, hírek. 23.05 Az I. határozat zenekara. 23.45 Előadás. 24 Hírek angol és francia nyelven. 24.10 Hírek. 24.20 Szalonötös. 1.05 Hírek külföldi magyarok számára.